

PROGRAMOWANIE FUNKCYJNE W PYTHONIE

MODUŁ 4

Plan szkolenia

1 PROGRAMOWANIE FUNKCYJNE

1 PROGRAMOWANIE FUNKCYJNE

- funkcje – wprowadzenie
- definiowanie funkcji
- parametry funkcji
- funkcje ze zmienną liczbą parametrów
- zasięgi zmiennych i reguła LEGB
- funkcje jako argumenty
- funkcje lambda
- rekurencja
- wzorzec dekoratora
- dokumentowanie kodu funkcji

TEORIA

Funkcje w Pythonie

- **Funkcja** (*function*) – grupa instrukcji, które można wykonać “na życzenie”
- Funkcje służą do definiowania bloków kodu, które mogą być wielokrotnie wykorzystywane
- Umożliwiają zwiększenie modularności aplikacji

Wywoływanie funkcji

- Wykonanie bloku instrukcji funkcji nazywamy **wywołaniem funkcji** (*function call*)
- Podczas wywołania, do funkcji przekazywane są **argumenty pozycyjne**, stanowiące dane na których funkcja wykonuje operacje
- Wywołanie funkcji jest wyrażeniem o postaci:

Składnia wywołania funkcji

```
function_name(arguments)
```

Definiowanie funkcji

- Własne funkcje definiuje się z użyciem słowa kluczowego **def**

Składnia definicji funkcji

```
def function_name(parameters):  
    statement(s)
```

<i>function_name</i>	identyfikator funkcji jest zmienną, która zostaje powiązana z obiektem funkcji w momencie wykonania deklaracji def
<i>parameters</i>	opcjonalna lista parametrów funkcji

Definiowanie funkcji

- Funkcja może posiadać dowolną (w tym zerową) liczbę **parametrów**
- Pełnią one rolę identyfikatorów, które podczas wywołania funkcji są inicjowane podanymi wartościami, tzw. **argumentami pozycyjnymi**
- Jeśli funkcja posiada więcej niż jeden parametr, to do ich separacji używa się przecinka

Ciało funkcji

- Niepusty zestaw instrukcji stanowiących treść funkcji nazywany jest **ciałem funkcji** (*function body*)
- Wykonanie deklaracji **def** (utworzenie obiektu funkcji) nie powoduje wykonania ciała funkcji
- Jest ono wykonywane każdorazowo podczas wywołania funkcji

Przykład definicji funkcji

```
>>> def pole_prostokata(a, b):  
...     return a * b
```

Wartość funkcji

- Każda funkcja w Pythonie **zwraca wartość**, choć dopuszczalne jest (i częste) ignorowanie zwracanej wartości
- Wartość można zwrócić za pomocą instrukcji **return**
- Jeśli w funkcji nie ma tej instrukcji lub nie ma za nią zwracanej wartości, to wartością funkcji jest **None**
- Dobrą praktyką programowania jest pomijanie instrukcji **return**, jeśli za nią nie ma zwracanej wartości

Dynamiczne typowanie

- W definicji funkcji nie określa się typów parametrów
- O tym, czy argument “pasuje” do danego parametru nie decyduje jego typ, tylko to, czy może być **użyty w bieżącym kontekście** (jego zachowanie)
- Test odbywa się **dynamicznie**, w momencie próby użycia argumentu
- Taki rodzaj typowania określa się terminem **duck typing**

Duck typing

*"If it walks like a duck
and it quacks like a duck,
then it must be a duck"*

Duck typing – przykład

Duck typing

```
>>> def calculate(a, b, c):  
...     return (a + b) * c  
...  
  
>>> print(calculate(1, 2, 3))  
9  
  
>>> print(calculate([1, 2, 3], [4, 5, 6], 2))  
[1, 2, 3, 4, 5, 6, 1, 2, 3, 4, 5, 6]  
  
>>> print(calculate('black ', 'and white, ', 3))  
black and white, black and white, black and white,
```

Parametry funkcji

- **Parametry** – służą do nazwania wartości przekazywanych w wywołaniu funkcji
- Nazwy są przypisywane do **lokalnej przestrzeni nazw** – przestrzeń jest **każdorazowo** tworzona podczas wywołania funkcji i niszczone przy jej opuszczaniu
- **Parametry pozycyjne** (tzn. te, dla których nie określono wartości domyślnych) są **obowiązkowe** – w każdym wywołaniu funkcji trzeba dostarczyć im wartości

Parametry funkcji

- Niektóre funkcje mogą posiadać parametry, dla których można podać **sensowne wartości domyślne**
- Takie parametry nazywane są **parametrami nazwanymi** (*named parameters, keyword parameters*)
- Mają postać: *identifier=expression*

Parametry funkcji

- Parametry nazwane mogą wystąpić dopiero **za** wszystkimi **parametrami pozycyjnymi** (obowiązkowymi)

Funkcja z parametrami nazwanymi

```
>>> def f(x, a=1, b=2):  
...     print(x, a, b)  
...
```

- Argumenty nazwane są **opcjonalne** – w razie ich pominięcia w wywołaniu funkcji, parametry zostaną zainicjowane wartościami domyślnymi

Funkcje z parametrami domyślnymi

- Argumenty wywołania nie muszą być podane **w takiej samej kolejności**, co parametry funkcji – wtedy oprócz wartości trzeba podać nazwy parametrów

Wywołanie funkcji z parametrami nazwanymi

```
>>> print(f(8))
```

```
8 1 2
```

```
>>> print(f(8, 9, 10))
```

```
8 9 10
```

```
>>> print(f(8, b=4))
```

```
8 1 4
```

```
>>> print(f(b=4, a=3, x=8))
```

```
8 3 4
```

Parametry domyślne

- Wartości domyślne parametrów funkcji tworzone są **jednorazowo w momencie wykonania instrukcji `def`**, czyli tworzenia funkcji, a nie w momencie każdorazowego jej wywołania
- Takie zachowanie nie stanowi problemu, jeśli parametry są **niemutowalne** – przy każdym wywołaniu funkcji będą one miały tę samą wartość domyślną

Parametry domyślne – pytanie kontrolne

Funkcja z parametrem mutowalnym

```
>>> def f(element, lista = []):  
...     lista.append(element)  
...     print(lista)  
...  
>>> f(1, [])  
[1]  
>>> f(2, [])  
[2]  
>>> f(3)  
[3]  
>>> f(4)  
[3, 4]
```

- Jak można poprawić tę funkcję?

Funkcje ze zmienną liczbą parametrów

- Można tworzyć funkcje ze zmienną (nieokreśloną) liczbą parametrów
- Na liście parametrów mogą wystąpić deklaracje:

<i>*args</i>	reprezentuje krotkę zawierającą nienazwane argumenty, które nie zostały związane z zadeklarowanymi jawnie parametrami
<i>**kwargs</i>	reprezentuje słownik zawierający nazwane argumenty, które nie zostały związane z zadeklarowanymi jawnie parametrami

Parametry *keywords-only*

- Python 3 umożliwia zdefiniowanie parametrów funkcji, które, jeśli funkcja zostanie wywołana, **muszą zostać powiązane z nazwanymi argumentami**
- Takie parametry powinny wystąpić pomiędzy opcjonalnymi deklaracjami parametrów **args* i ***kwargs*
- Są one określane terminem *keywords-only parameters*
- Jeśli w sygnaturze funkcji nie występuje parametr **args*, to do odseparowania parametrów obowiązkowych od parametrów *keywords-only* należy użyć parametru ***
- Parametr *** nie jest wiązany z żadnym z argumentów

Parametry *positional-only*

- Podczas wywołania funkcji do parametrów pozycyjnych można także odwołać się poprzez nazwę → wtedy kolejność podania argumentów nie jest istotna
- Można także zadeklarować parametry pozycyjne, które **muszą być dostarczone obowiązkowo z pominięciem nazwy**
- Takie parametry noszą nazwę *positional-only parameters*
- Są dostępne od Pythona 3.8
- Do ich odseparowania od parametrów pozycyjnych stosuje się parametr /
- Nie jest on wiązany z żadnym z argumentów

Ćwiczenia/przykłady

- Ćwiczenie/przykład 1.1:

Wieczny kalendarz – użycie funkcji

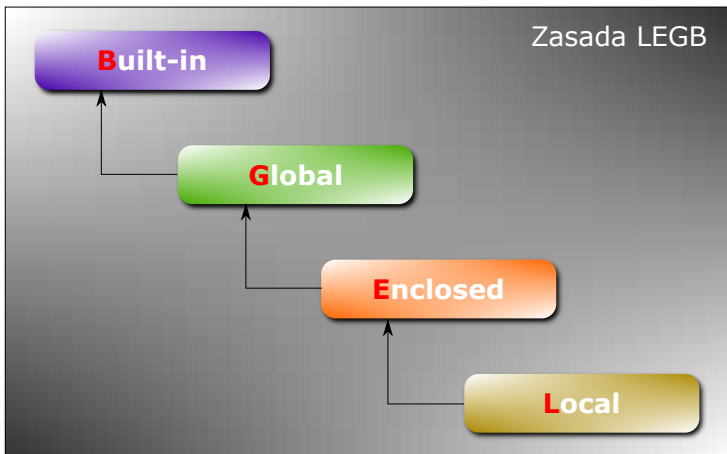
ĆWICZENIA

Przestrzenie nazw i zasięgi

- **Przestrzenie nazw** (*namespaces*) – są kontenerami (o strukturze słowników) przechowującymi odwzorowania *nazwa* → *obiekt*
- Tym samym umożliwiają dostęp do obiektu po nazwie
- W Pythonie może być wiele niezależnych przestrzeni nazw
- Ponieważ w każdej z nich mogą występować klucze o tej samej nazwie, konieczny jest mechanizm jednoznacznego odniesienia do obiektu o danej nazwie
- Reguła wyboru obiektu o danej nazwie spośród obiektów znajdujących się na różnych poziomach hierarchii nosi nazwę **zasady LEGB** (*LEGB rule*)

Zasada LEGB

- Kolejność przeszukiwania zasięgów

Zasięg lokalny

- Parametry funkcji oraz identyfikatory w ciele funkcji, które są związane (poprzez przypisanie lub inne deklaracje, jak np. **def**) tworzą **lokalną przestrzeń nazw funkcji** (*function's local namespace*)
- Jest ona inaczej zwana **lokalnym zasięgiem** (*local scope*)
- Wszystkie zmienne należące do tej przestrzeni są **zmiennymi lokalnymi funkcji** (*local variables*)
- Funkcja *locals* zwraca słownik zawierający nazwy i wartości zmiennych lokalnych

Zasięg globalny

- Zmienne, które nie są lokalne (w przypadku braku funkcji zagnieżdżonych) są **zmiennymi globalnymi**
- Zmienne globalne są atrybutami obiektu modułu
- Funkcja *globals* zwraca słownik zawierający nazwy i wartości zmiennych globalnych

Zasięg globalny

- Jeśli funkcja chce zmienić przypisanie zmiennej globalnej (a nie jej stan) to musi użyć deklaracji **global**

Zmienna globalna

```
>>> a = 111
>>> def f():
...     global a
...     a += 1
...     return a
...
>>> print(a)
111
>>> print(f())
112
>>> print(a)
112
```

- Taki styl programowania, choć dozwolony, nie jest zalecany

Przekazywanie funkcji

- Funkcje w Pythonie **są obiektami** i tak, jak wszystkie obiekty mogą być:
 - przypisywane do zmiennych
 - argumentami wywołań funkcji
 - elementami kontenerów (elementami list, kluczami i wartościami słowników, itp.)
 - atrybutami obiektów

Przekazywanie funkcji

- Do funkcji jako argument można przekazać:
 - wartość funkcji (wynik wywołania funkcji)
 - obiekt funkcji (kod funkcji)
- W Pythonie jest wiele funkcji, które jako argumentu oczekują podania obiektu innej funkcji
- Można też takie funkcje tworzyć samodzielnie

Wbudowana funkcja *filter*

Funkcja *filter*

```
filter(function, iterable)
```

- Wbudowana funkcja *filter* tworzy iterator z tych elementów *iterable*, dla których funkcja *function* zwraca wartość **True**
- Podanie zamiast funkcji – wartości **None** oznacza, że zostanie zastosowana funkcja tożsamości (*identity function*), w efekcie czego zostaną usunięte te elementy, których kontekstem logicznym będzie **False**

Wbudowana funkcja *filter* – przykład

Przykład użycia funkcji *filter*

```
>>> miesiace = ('styczeń', 'luty', 'marzec', 'kwiecień', 'maj',  
...             'czerwiec', 'lipiec', 'sierpień', 'wrzesień',  
...             'październik', 'listopad', 'grudzień')  
  
>>> def predykat_dlugosci(miesiac):  
...     return 5 <= len(miesiac) <= 7  
  
>>> f = filter(predykat_dlugosci, miesiace)  
  
>>> print(*f)  
styczeń marzec lipiec
```

Wbudowana funkcja *filter* – pytanie kontrolne

Pytanie kontrolne

```
>>> cyfry = range(10)

>>> print(*cyfry)
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

>>> f = filter(None, cyfry)
>>> print(*f)
```

- Jaki będzie wynik wykonania powyższego skryptu?

Wbudowana funkcja *map*

Funkcja *map*

```
map(function, iterable, ...)
```

- Wbudowana funkcja *map* tworzy iterator do elementów będących wynikami zastosowania funkcji *function* do każdego elementu *iterable*

Wbudowana funkcja *map*

Przykład użycia funkcji *map*

```
>>> zdanie = ('Raz w maju w drugą niedzielę '  
              'Pi liczył cyfry pan Felek')  
>>> slowa = zdanie.split()  
  
>>> def ile_znakow(tekst):  
...     return len(tekst)  
...  
>>> dlugosci = map(ile_znakow, slowa)  
>>> print(*dlugosci)  
3 1 4 1 5 9 2 6 5 3 5
```

Wbudowana funkcja *sorted*

Składnia funkcji *sorted*

```
sorted(iterable, *, key=None, reverse=False)
```

- Wbudowana funkcja *sorted* tworzy nową, posortowaną listę elementów zwracanych przez *iterable*
- Opcjonalne argumenty:

<i>key</i>	jednoargumentowa funkcja służąca do wyodrębnienia z każdego elementu klucza porządkującego domyślna wartość None oznacza porównywanie bezpośrednie
<i>reverse</i>	wartość logiczna umożliwiającą odwrócenie porządku sortowania

Wbudowana funkcja *sorted*

Sortowanie – klucz złożony

```
>>> def wg_grupy_i_symbolu(pierwiastek):  
...     return pierwiastek[0], pierwiastek[2]  
...  
>>> print(sorted(metale, key=wg_grupy_i_symbolu))  
[(1, 3, 'Li'), (8, 26, 'Fe'), (11, 79, 'Au'), (11, 29, 'Cu')]
```


Funkcja lambda

- **Funkcja lambda** – anonimowy odpowiednik funkcji, której ciało składa się z tylko jednej instrukcji **return**
- Funkcja lambda ma postać:

Składnia funkcji lambda

```
lambda parameters: expression
```

gdzie:

<i>parameters</i>	opcjonalne parametry pozycyjne separowane przecinkami
<i>expression</i>	wyrażenie niezawierające: <ul style="list-style-type: none">– pętli (wyrażenie warunkowe jest dopuszczalne)– instrukcji return– instrukcji yield

Wyrażenia lambda

- Wartością funkcji lambda jest funkcja anonimowa
- Kiedy taka funkcja zostanie wywołana, to wynikiem tej operacji jest wynik wykonania wyrażenia *expression*
- Jeżeli wyrażenie *expression* jest krotką, to trzeba je ująć w nawiasy

Funkcja lambda

Funkcja przeliczająca stopnie Celsjusza na Fahrenheita

```
>>> def cels2fahr(c_degrees):  
...     return 1.8 * c_degrees + 32  
...  
>>> print(cels2fahr(0))  
32.0  
>>> print(cels2fahr(100))  
212.0
```

Funkcja anonimowa (lambda)

```
>>> cels2fahr = lambda c_degrees: 1.8 * c_degrees + 32  
...  
>>> print(cels2fahr(0))  
32.0  
>>> print(cels2fahr(100))  
212.0
```


- Ćwiczenie/przykład 1.4:
"Baza" osób – funkcje lambda

ĆWICZENIA

Rekurencja

- **Rekurencja** (*recursion*) to sposób definiowania funkcji, w którym **funkcja wywołuje samą siebie**
- W definicji trzeba pamiętać o umieszczeniu **warunku brzegowego**, który umożliwi zakończenie rekurencji – w przeciwnym razie rekurencja będzie nieskończona
- Zbyt duża liczba wywołań rekurencyjnych mocno obciąża stos i może spowodować jego przepełnienie

Rekurencja

```
def suma(n):  
    if n == 0:  
        return 0  
    else:  
        return suma(n - 1) + n
```

Wzorzec dekoratora

- Ponieważ funkcje są obiektami pierwszej klasy, więc można utworzyć funkcję, która:
 - jako argument przyjmie inną funkcję
 - opakuje ją w inną funkcję (*wrapper function*)
 - zwróci nową funkcję
- Ta nowa funkcja może zastąpić oryginalną

Wzorzec dekoratora

- Od Pythona 2.4 do deklarowania dekoratorów można użyć alternatywnej składni

Zamiast deklaracji...

```
def funkcja():
    ...

funkcja = dekorator(funkcja)
```

można użyć składni...

```
@dekorator
def funkcja():
    ...
```

Dekoratory zagnieżdżone

- Dekoratory można zastosować do dowolnej funkcji, w tym także do metod
- Dekoratory można zagnieżdżać:

Zagnieżdżone dekoratory

```
@a
@b
@c
def funkcja(): ...

# jest równoważne z:
def funkcja(): ...
funkcja = a(b(c(funkcja)))
```

- Dekorator trzeba umieścić w linii poprzedzającej dekorowaną funkcję

Metody fabryki

- Dekoratory mogą przyjmować listę argumentów
- Muszą zwracać funkcję
- W takim przypadku tworzą one **metodę fabryki** (*factory method*)

Dokumentowanie kodu

- Jeżeli pierwszą instrukcją ciała funkcji jest literał tekstowy, to kompilator traktuje go jak literał dokumentujący
- Standardowo opis rozciąga się na wiele linii, więc literał ogranicza się potrójnymi apostrofami lub potrójnymi cudzysłowami
- Jest on związany z atrybutem funkcji o nazwie `__doc__`

Dokumentowanie kodu

- Zgodnie z konwencją:
 - **pierwsza linia** powinna być zwartym opisem przeznaczenia funkcji, zaczynającym się dużą literą i kończącym kropką
 - nie powinna zawierać nazwy funkcji
 - jeśli opis obejmuje wiele linii, to **druga linia** powinna być pusta
 - **kolejne linie** powinny być uformowane w akapity odseparowane pustymi liniami
 - powinny zawierać takie informacje jak: parametry, warunki wstępne, zwracana wartość, efekty uboczne
 - **na końcu** mogą się znaleźć: dalsze wyjaśnienia, odnośniki do bibliografii, przykłady użycia

Dokumentowanie kodu – przykład

Funkcja wraz z dokumentacją

```
>>> def sum_args(*numbers):  
...     """Returns the sum of multiple numerical arguments.  
...  
...     The arguments are zero or more numbers.  
...     The result is their sum.  
...     """  
...     return sum(numbers)
```

Opis funkcji

```
>>> print(sum_args.__doc__)  
Returns the sum of multiple numerical arguments.  
  
The arguments are zero or more numbers.  
The result is their sum.  
  
>>>
```

Dziękujemy za uwagę